

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Avtvmnalis - A Dominica Decimaquinta post Pentecosten, ad
Adventum

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Die 6. Octobris. In Festo S. Brunonis. Ecce elongavi fugiens, & mansi in
solitudine. Quo magis inter homines eò minor homo. Quò minùs inter
homines fueris, eò major homo evades.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44846

Die 6.
Octobris.IN FESTO S. BRUNONIS
CARTHUSIENSIVM FVNDATORIS,*Ecce elongavi fugiens, & mansi in solitudine. Ps. 54.*

VERITAS PRACTICA.

Quo magis inter homines, eò minor homo,
Quo minus inter homines fueris, eo ma-
jor homo evades.

RATIO EST Quia majorem aut minorem fieri hominem est, magis aut minus constanter vera & Christiana ratione constare.

Sed quò magis inter homines fueris, eò minus constanter vera & Christiana ratione constabis; Vt eò contra quo minus inter homines versaberis, eò constanter in illa Christiana ratione persistes.

Ergo eò utrimque certissima Veritas; Vnde quàm magnus fuerit S. Bruno, eò quàm sollicite nobis sit cavendum ab hominibus, facile colligetur.

I P U N C T U M.

VIX dum puer esse desierat sanctus Bruno, cum Vir esse cæpit; Jam enim inde ab ipsis prope incunabulis dicitur infantiam deposuisse, ac virili quadam maturitate animi, non modo suos superasse coetanos, sed multos etiam tum proventus ætate viros. Nec dubium quia procedente tempore, procederet etiam Ratio, & accedentibus omnis literaturæ studiis, simul accederet quidquid superiorem illam animi partem ornare potest ac perficere. Quod vel ex eo patuit, quod cum dignitatem quandam Ecclesiasticam multi ambirent, illius dignitati ac meritis ultrò delata est, & suum ipse munus magis honorificavit, quam à suo munere fuerit illustratus.

At verò cum stupendum illud religiose vitæ genus suscepit, cum egressus mundo, asperissimos montes qui apud Gallos in Delphinatu Carthusiæ nuncupantur, incoluit: cum ibi tam solitariam vitam instituit, in Silentio & Solitudine vita ipsa surdaretur, nutriretur, ac conservaretur tum profectò tum Vir supra viros, tum supra cæteros homines Homo major esse dicendus est, & prope illi similis, quo major inter natos mulierum non surrexerit. Hoc est enim naturæ seu Gra-

Matth. 11.

tiaæ perpetuum quoddam miraculum, ut cum naturæ rationali nihil magis videatur proprium quam socialis hominum vita, conversatio, colloquia; nihilque magis alienum & abhorrens quam solitudo & silentium; sic tamen Ratio deficiat ex mutua hominum consuetudine ac colloquiis; contra vero perficiatur ex solitudine & silentio, ut quò quis frequentius inter homines fuerit, eò minor homo redeat; & quò quis minus hominibus assueverit, major homo evadat.

Hoc pridem ex antiquis Philosophis Ille agnovit de quo sic Thomas à Kempis: Dixit L. 1. deimit quidam: quoties inter homines fui, minor homo re- Chr. c. 29. aii, & addit; Hoc sepius experimur, quando diu confabulamur. Mirum sane quod profanum & stoicum illum authorem tam pius Scriptor protulerit, & vix in toto de Imitatione Christi opere reperias aliud ex profanis relatum. Sed tam vera, tam solida & memoranda illi visa est hæc Sententia, ut minime dubitavit eam scriptis suis inferere, & Christianam quodammodo reddere. Quod autem scriptis Authores prodiderunt, hoc sanctus Bruno demonstravit; nec iam ut vetus dictum, sed ut recens & præsens factum quod in Charthusiana persistat familia, licet nobis contemplari & quærare quid sit quamobrem, quanto quis magis inter homines fuerit, tanto u minor homo; Vel quanto quis minus homines frequenter, tanto major homo evadat?

Hic autem inter alias occurrit Ratio, quod scilicet Christiano, majorem aut minorem esse hominem, nihil aliud sit quàm magis aut minus constanter vera & Christiana ratione constare. Licet enim, si homo consideretur in illa quam dicunt substantia quæ non recipit magis & minus, non sit unus magis homo quàm alius: si tamen attendatur ut ratione constet, tamquæ essentiali differentia, qua in se constituitur & ab aliis differt creaturis, potest & debet homo dici tanto major aut minor homo quanto magis constaret de vera ratione participabit. Dico de vera, & constanter, nam humana ratio nisi diligenter caveatur, tam multis infuseatur tenebris, tam variis implicatur erroribus, & humanis ipsis affectibus tam diverse movetur, ut multi distinguenda sint, vera vel

falsa Ratio, certa vel incerta, mundana denique vel Christiana quæ sola vera est, quia sola primæ Rationi respondet, congruit, & coheret; tanquam que discriminis interest inter humanam ipsam rationem, & hanc nostram Christianam, quantum inter stultitiam & Sapientiam: neque naturalis stultitia magis differt ab humana Sapientia, quam hæc humana sapientia differat à Divina, quod fusè probatū habes in 2. parte, in die Fesio Pentecostes; Unde id liquet quod habet Propositio, tunc illum esse dicendum majorem hominem qui de Christiana ratione magis constantiter participaverit, quia hæc est sola vera Ratio cujus major participatio tam verè facit majorem hominem, quàm simplex ejus capacitas simpliciter constituit hominem.

Matth. 13.

Adituri vero, constantiter, quo uno totum constat; nam Temporales repudiatur à Christo Domino, qui eos comparat terræ lapideæ non ferenti fructum, de quibus dictum est variis in locis, & ubi præsertim hæc explanatur Veritas:

Qui ad tempus credunt nullo credunt tempore.

Qui temporales sunt, nullius sunt temporis.

In 2. parte, Dominica Sexagesimæ; Quamobrem oportet esse tam constantes in hac participanda ratione, quam in ipsa possidenda, quia non est vera possessio nisi sit ita firma, constans & inconcussa, nullis ut cedat oppositis. Quod sapienter intellexit Ecclesia dum sic Deum orat: Deus qui mirabiliter creasti hominem, & mirabilis redemisti, da nobis qua sumus contra oblectamenta peccati, mentis ratione persistere, ut mereamur ad æternæ gaudia pervenire. Retursum: Præsta qua sumus omnipotens Deus, ut semper rationabiliter meditemur, qua tibi sunt placita, & dictis exequamur & factis. Ubi hæ voces persistere & semper, sunt præsertim expendendæ.

Sabbato Sancto.

Dom. 6. post Epiph.

II. PUNCTUM.

SED quo magis inter homines fueris, eo minus constantiter vera illa & Christiana Ratione constabis; Vnde contra, quo minus inter hominibus versaberis, eo constantius in illa persistere poteris.

Nam cum illa Ratio potissimum consistat in Veritatibus Evangelicis quæ totæ à mundo sive à mundanis hominibus expugnantur,

Haynesive Pars IV.

nisi quis diligentissimè sibi caveat, statim ut audit univeros homines suo modo ac more contratio loquentes & sentientes, simul ita loquetur & sentiet, cum præsertim à natura corrupta tam suaviter eò moveatur, ut vix motum percipiat, nisi forte cum illi resistendum esset, quod valde paucorum est, valde rarum; & valde modicum, quia de honore tum agitur, quia tum à mundo irridetur, qui se mundo non conformat; Nemo autem libenter irridetur, sicque fit ut desistat profiteri & sentire & credere quod alioquin pro certo crederet, nisi se contra mundus opponeret. Propter verbum, inquit Dominus, continuo scandalizantur: Credunt ad tempus & in tempore tentationis recedunt, non à mundo, sed à Veritate quam oppugnat mundus & quam ideo deserunt, ne & ipsi à mundo simul oppugnentur.

Matth. 13.

Nonne hoc est quod tam sæpe audivisti ex Psalte Regio: diminutas esse Veritates à filiis hominum, quia scilicet, vana loquitur unusquisque ad proximum suum, id est, sele mutuis colloquiis avertunt à Veritatibus: nam quid aliud loquuntur inter se quam beatos esse divites, miseros esse pauperes, miseros mites, & alia quæ totam pervertunt Evangelicam & moralem Christi Doctrinam: Nonne hoc est quod fateantur & deplorant illi omnes qui nondum se ad omnem proiecuerunt peccandi libidinem, qui nondum stimulos Conscientiæ retulerunt, nonne hoc unum præsertim dolent quod aliter vivant ac sentiunt, aut aliter etiam sentire cogantur quam vellent? Sed quid agerent, inquit, sic convivendum mundo, sic leges mundi ferunt, secedendum potius à mundo esset, quam à mundanis legibus: Qui desperantes semetipsos tradiderunt impudicitia & aliis quæ commemorat Apostolus vitis, quasi diceret, ideo se ita libidini tradunt, quia desperant se aliter in mundo posse vivere. Va mundo à scandalis. Va va va habitantibus in terra. Va terra & mari, quia descendit diabolus ad vos, habens iram magnam, & 11.

Pl. 11.

Ephes. 4.

Matth. 13. Apoc. 8. & 11.

terram. Sed malunt homines cadere quam pugnare, malunt malam pacem quam bo-

Hhh NUM

Rom. 1.

num bellum: Malunt Veritatem in iustitia detinere, quã se iustis teneri veritatis legibus: Malunt denique quod iuhoarant probata vitæ institutum deferere, quã à mundana vita deferri; Sicque omnes conversi sunt ad cursum suum, quasi equus impetu vadens ad præliũ, OMNES declinarunt simul inutiles facti sunt; non est qui faciat bonum, non est usq; ad unum.

Jerem. 8.

Ps. 13. & 32.

Vide à primo mundi exortu ad hæc uique nostra tempora, quã varius ubique locorũ fuerit vivendi status, quã parum constans & firmus! Primi creantur in cœlo Angeli, multis dotati gratis; At ecce illicò penè omnes deficiunt, & in infernum detruduntur. Formantur deinde in paradyso Progenitores nostri, tam fœlices & beati, ut in vidiã Dæmonis in se cõcitant; sed mox à suo statu excidunt. Natus inde Abel Deum coluit, & signatum super nos Lumen divini vultus, id est, iusticia nostris mētibus Lex naturæ, sacros religionis cultus instituit; At quã paucis vel personis vel temporibus constiterint, docent hæc Scripturæ verba, quæ de ipsis mundi proferuntur iniitiis: *Videns Deus quod multa malitia hominum esset in terra, & cuncta cogitatio cordis intenta esset ad malum omni tempore, pœnituit eum quod hominem fecisset in terra.*

Ps. 4.

Tum vero pòst sibi selectũ Dominus populum fecit, quem certis exudiret legibus, bearet præmiis, & puniret pœnis. Nihil ille tamen inconstantius populo; & quantumcumq; revocaretur ad meliorẽ à Deo statum, cito secesserunt, inquit David, *obliti sunt operũ eius, & non sustinuerunt consilium eius.* Ipsi Deorum fabricatores inanium longe constantiores erant in falsitate sua, quam veri Dei Cultores in veritate obsequii quo se illi astrinxerant; Unde ad illos in suæ probrum perfidiæ, mittuntur & audiunt à Propheta: *Transite ad insulas Cethim & videte: in Cedar mittite, & considerate vehementer, & videte si factũ est huiusmodi: si mutavit gens Deos suos; Et certe ipsi non sunt Dii: populus vero meus mutavit gloriã suã in idolum!*

Gen. 6.

Ps. 106.

Tantum. 2.

At vero etiam in religione Christiana, quæ ad sumandã constantiam tam multis sustentatur præsidiiis, quis nescit quãrus esset in primis ejus exordiis fœtor & Zelus? Quis verò ignorat quã parum duraverit, quã multũ intepuit, quã pene rotus abjerit? Et ne lógum faciam, percurte si lubet, cõsequentium annales seculorũ: revolve animo quã multũ, quã diversi, quã præclare instituti di-

verforum ordinum status, sive quos vocant Ecclesiasticos, sive Regulares, sive Clericos, sive Mendicãtes; quã fœde omnes ante ducentos annos à primaria sua forma desciverint! Quã prave omnes in laxatos soluti mores defecerint; Cum inter illos tamen soli Carthusiani constantes & sibi semper similes in primo suo perstiterint statur, & decore. Nõ illos longitudo temporum, nõ disciplinæ asperitas, non naturæ infirmitas, non aliorum exemplum à nativo suo proposito ne latum quidem unguem revocarũt. Idem hodie post sexcentos fere annos qui primo die habitus, idem victus, idem victus, idem est animus. Idem omnes quasi unus Bruno, quasi jam nunc inciperet, quod per tam multa & varia propagatum miramur læcula.

Unde porro ista est firmitas, unde talis Cõstantia? *Ecce, inquit, alongarvi fugiens & mansi in solitudine!* Solitudo & silentium cum divina gratia, singulare hoc opus effecerunt: opus sane tam mirandum, quã est singulare: tam porro singulare quam caste & sincere custodita fuit illis solitudo & taciturnitas.

Oppositorum eadem prorsus in sua est oppositione. Sicut nimia hominum inter sese consuetudo & familiaritas causa est Inconstantia religionis seu Christianæ & religiosæ pietatis, sic solitudo & silentium causa est constantis in Evangelica Veritate animi; veræque Rationis statu firmiter retinendo, *Propter quod exiit de medio eorum & separavit se, dicit Dominus, & immundum ne tetigeritis.* 1. Cor. 6.

III. P U N C T U M.

Hinc igitur pater quã sit ex utraque sua parte certa Veritas, *Quò magis inter homines, eò minor homo: Et quo minus inter homines fueris, eò maior homo evades.* Quia scilicet inde major & constantior pender illa Ratio, qua qui magis aut minus abundat, major aut minor homo dicens est: Unde est illud Prophetæ: *Sedebit solitarius & tacebit, quia levavit super se.* Quod sic quidã videntur clarius redere cum dicunt: *quia sedebit solitarius & tacebit, idcirco seipsum levavit super se.* Id est, major seipso & major homo factus est. Alii tamen adherentes Scripturæ prout jacet; hunc afferunt duplicem sensum sanè opportunũ. Primò: *sedebit solitarius & tacebit, quia levavit super se.* Id est, quisquis se solitudini & silentio

sentio dederit, signum est jam magnum esse hominem, & supra quam solet fieri, nam pauci hoc faciunt. Deinde vero postquam sic solitarius & taciturnus extiterit, major adhuc evadet, & tanto fieri seipso major manens in solitudine, quantum erat aliis eminentior cum solitudinem petiit.

Beate 5. 4.

In quem pari modo sensum, Sapientis illud adducas: *Non ventiles te in omnem ventum, & non eas in omnem viam. Esto firmus in via Domini & in Veritate sensus tui, & scientia. Quasi diceretur, si firmus in via Domini fueris, non ventilabis te in omnem ventum: Vel potius, si te non ventiles in omnem ventum, si te turbis non immisces, si te domi religiosè contines, nec multum extra divageris, tunc firmus eris in via Domini, & in Veritate sensus tui, quia videlicet illa sensus tui Veritas periret foris, quæ domi conservabitur; Nimis enim verum est quod Ilijas deploravit: quia corruit in platea Veritas: unde & illud quod ibidem sequitur apud Prophetam, discursum nostrum valde confirmat, sic enim pergit: *Et vidit Dominus, & malum apparuit in oculis eius quia non est Iudicium, & vidit quia non est Vir.* Sicut qui intellectu vel iudicio naturali penitus careret, quales sunt fatui & amentes, non diceretur vir, aut diceretur quasi non vir, quasi non homo, quia cum Iudicium pars illa sit hominis quæ homini magis convenit, quisquis parte illa deficit, deficit ab homine. Sic coram Deo, Iudicium sanum & rectum, quale solum est illud quod secundum Veritates æternas de rebus iudicat, pars illa est in homine qua quantum quisque fuerit præditus, talis tantusque vir sive homo censetur. Et quia in plateis, sive in conferta hominum turba tale iudicium corruit, sic nullus vir inter eos qui turbas illas nimis frequentaret, esse dicitur: aut quanto magis aut minus illas frequentes, tanto major aut minor homo fueris.*

At dices, nonne ad necessarios vitæ usus, nonne ad civilem cultum, atque communem vivendi morem frequentandi sunt homines, & illa interdum etiã adeunda trivium & compita, quæ frequentia hominum celebrantur?

Responderi multa possunt. Primo, sapientes & beatos illos esse qui se inde subtraxerunt, & quibus tamen nihil deest ad vitam transigentem, nam optimam illi partem elegerunt.

Secundo, qui necessitate suæ Conditionis eò rediguntur, ut turbas frequentent, necessi-

tati solum serviant, non curiositati, non vanitati, non cupiditati, non libidini, nec aliis humanis affectibus qui plurimum ibi exardescunt: sic utentur hoc mundo, tamquam non utantur, de quibus apte S. Gregorius: *Sunt nonnulli qui ut fruantur Deo, dispensatorid utuntur hoc saeculo, Et sunt nonnulli, qui ut fruantur hoc saeculo, transitorid uti volunt Deo.* Et alibi: *Sancti viri nequaquam illas occupationes appetunt, sed occulto ordine sibi superimpositas gemunt, & quamvis illas per meliorem intentionem fugiant, tamen per subditam mentem portant, quas quidem summopere si licent, vitare festinant, sed timentes occultas Dei dispensationes venient quod fugiunt, & exercent quod vitant.*

1. Mor. 5.

L. 18. Mor. c. 25.

Tertio, Laudabiles illi plane sunt qui ut sæcularè illud pulverè excutiant se aliquoties in anno à solitis retrahunt negotiis, aut sæpius etiam in mense, vel in hebdomada, salutarè se dedunt otio quo sua melius conficiant negotia, sicut supra passim ex multis Veritatibus patuit, atque in primis ista quæ habetur in 2. p. Dominica Septuagesimæ.

Sicut nemo otiosus operatur in vinea Domini, sic nemo bene operatur, nisi otiosus. Et Feria 2. in fra octavas Ascensionis:

Nulli magis necessario secedendum, quam qui minus necessarij sibi putat secessum.

Quartò denique, solitudo quædam est mentis, quæ in mediis turbis & negotiis servari potest & debet, ut docent sancti Patres:

Imò & quo est magis necessarium frequentare homines, magis necessaria est talis solitudo:

Quæ certe Veritas seorsum aut conjunctim cum alia proponi posset, & sic declarati: *Quo est magis necessarium frequentare homines, magis est periculum contrahenda multa macula, qua puritas anima non parit insuæctur: Quid enim in animos non efficit necessitatis prætextus? Quos non affectus excitat? Quos non sollicitat curas? Quos non timores commover? Quantum his devotio læditur, Charitas, Mâsuetudo, Benignitas, cæteraque Virtutes? Difficile exiit negotians à negligentia, ut ait Sapiens.*

Eccles. 26.

Sed quando tale periculum imminet, tunc illa mentis solitudo magis est necessaria, qua se homo scilicet ab illis humanis affectibus sevo-

H h h 2

cet

et & contineat: qui sine cura in medijs ver-
fetur curis: qui sine metu inordinato caveat
quidquid cavendum est: qui nihil eorum
negligat quæ sibi agenda sunt, quæ scilicet à
se pendent; & nihil eorum aggrediatur quæ
sibi Deus soli reservat; qui res suas ut res Dei
vel res Dei tamquàm suas suscipiat; aut ut uno
verbo dicantur omnia, qui ex multis nego-
tiis, unum tantum existimet, quod est divinã
exequi voluntatem. Tunc suo modo sedebit
solitarius & ræcebit, aut quantumcumque
cũ aliis ambulet & loquatur, solus erit in in-
terna illa solitudine quæ mundo & munda-
nis curis animum soluit, & quæ ita suo modo
Magnos etiam ex parvis efficit Viros, ut con-
tra, ex magnis parvi fiant si se rebus humanis
subdant & premi sinant.

Audi rursus sanctum Gregorium, ad illa
verba Iob: Cui dedit in solitudine domum. **QVID**
Iob 39. *prodest solitudo corporis, si solitudo defuerit cor-*
L. 30. *dis: Quo enim corpore remotus vivit, sed tumult-*
e. 12.

Die 15.
Octobris.

IN FESTO S. TERESIAE CARMELITARVM DISCALCEATORVM FVNDATRICEIS.

Vna Mulier Hebraea confusionem fecit in domo Regis Nabuchodonozor. Iudith. 14.

VERITAS PRACTICA.

I. PUNCTUM.

Aur pati aut mori, vel confundi.
Aut pati aut mori cum sancta Teresia, vel
confundi ab ea, quod nolis pati.
Quam confusionem Iuditha fecit in domo
Nabuchodonozor, hanc Teresia fecit in
universo mundo qui nil volebat pati.

RATIO postrema partis qua alias complectitur
hac est, quod idcirco Iuditha confusionem fecit
in domo Regis Nabuchodonozor, quia cum es-
set mulier sexu infirma, Ducem potentissimi
prostravit exercitus, quod est valde probro-
sum & pudendum.

Sed sancta Teresia sic universum suo modo pro-
stravit mundum qui nil volebat pati.

Ergo eandem confusionem in mundo fecit; Ergo
confundatur & erubescat quisquis adhuc ita
de mundo fuerit ut nolit pati quod patiendum
est: & tali confusione percussus respiciat &
pati discat.

uantibus conversationis humana terrenorum
desideriorum cogitationibus se inserit, non est in
solitudine. Si vero prematur aliquis corporaliter
popularibus turbis, & tamen nullos curarum sa-
cularium tumultus in corde patitur, non est in
urbe. Itaque vere conversantibus primùm soli-
tudo mentis tribuitur, ut exurgentem intrinsecus
strepitum terrenorum desideriorum premant, &
ebullientes ab insimis curis cordis per superni
gratiam restringant amoris, omneque motus
importunè se efferentium levium cogitationum
quasi quasdam circumvolantes muscas ab oculis
mentis abigant manu gravitatis, & quoddam
sibi cum Domino intra se secretum quarant, ubi
cum illo exteriori cessante strepitu, per interna
desideria silenter loquantur:

Vide in 1. p. Die 14. Ianuarii, ubi hæc Veri-
tas exhibetur:

Nemo secure apparet, nisi qui libentes latet.
Nemo secure loquitur, nisi qui libenter tacet.

QUANDO dixit Apostolus, voluntatem
Dei esse Sanctificationem nostrã, non
hoc sensu tantum dixit, quod Deus
vellet nos esse Sanctos, sed quod nostra po-
tissimum Sanctitas in eo esset perfectè adim-
plendo, quod à nobis singulariter vellet
Deus. Neque enim omnia pari vult modo ab
omnibus, cum unusquisque proprium donũ
& ordinem suum habeat quo sibi perfectam
videre possit Dei voluntatem, & in quo pro-
inde uno excolendo, tota eiusque Sanctitas
& perfectio sita est. *Virum voluntatis meae, sic*
vocat Deus Sanctum, quasi qui desponderit
certam Dei voluntatem velut sponsam cui
totus adhæreat, & quem illa totũ possideat;
ut sicut sponsus & sponsa jãm non sunt duo
sed unum, sic Vir sanctus & divina vo-
luntas cuius se fecit virum.

Atque hinc fit, ut qui dignas Sancto Viro
laudes agnoscat, meditari & prædicare velit.

203